

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

Кафедра адміністративного та фінансового права

117-12

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан юридичного факультету
Яра О.С.
"25" _____ 20__ р.

РОЗГЛЯНУТО І СХВАЛЕНО
на засіданні кафедри адміністративного
та фінансового права
протокол № 8 від 13. травня 2021
Завідувач кафедри
Курило В.І.

"РОЗГЛЯНУТО"

Гарант ОП _____
Гарант ОП
Панькова Л.О.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Адміністративний процес

спеціальність _____ 081 Право _____
освітня програма _____ Бакалавр _____
Факультет (ННІ) _____ юридичний _____
Розробники: д.ю.н., доцент кафедри адміністративного та фінансового права Гулак О.В. _____

Київ – 2021 р.

1. Опис навчальної дисципліни

Адміністративний процес

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	Бакалавр	
Спеціальність	081 Право	
Освітня програма	Право	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Обов'язкова	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота) (за наявності)		
Форма контролю	Екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки (курс)	4	4
Семестр	7	7
Лекційні заняття	15 год.	6 год.
Практичні, семінарські заняття	30 год.	8 год.
Лабораторні заняття	год.	год.
Самостійна робота	75 год.	108 год.
Індивідуальні завдання		
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	3 год.	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета – одержання студентами знань з теоретичних питань адміністративно-процесуального права та адміністративної юрисдикції, отримання навиків роботи в процесі застосування адміністративно-правових норм, а також адміністративного судочинства та вміння їх практичного застосовування.

Завдання:

- розкрити поняття, предмет, завдання адміністративного процесуального права, його місце в системі адміністративного права України та структуру;
- розкрити поняття та структуру адміністративного процесу, а також відмінності між юрисдикційними адміністративними провадженнями та адміністративними процедурами;
- розкрити сутність процедурних проваджень;
- розкрити поняття та завдання адміністративного судочинства;
- з'ясувати принципи адміністративного судочинства;
- розкрити організацію адміністративного судочинства;
- з'ясувати статус учасників адміністративного процесу;
- навчити студентів загальним засадам провадження в адміністративному суді.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати:

- співвідношення адміністративного процесу з іншими структурними елементами права України;
- сутність, принципи, загальні засади процедурних проваджень, а також порядок реалізації основних з них;
- суть адміністративної юрисдикції, її відмінність від інших видів юрисдикційної діяльності, особливості адміністративного судочинства;
- основні положення законодавства України, щодо адміністративного процесу.

вміти:

- визначати переконливість аргументів у процесуальних аспектах (ПРН 1);
- оцінювати недоліки і переваги аргументів, аналізуючи конкретну адміністративно-процесуальну ситуацію (ПРН 6);
- вільно спілкуватися державною та іноземною мовами як усно, так і письмово, правильно вживаючи правничу термінологію (ПРН 10);
- працювати в групі, формуючи власний внесок у виконання завдань групи щодо оцінки ситуації з позиції прояву корупції (ПРН 17);
- застосовувати набуті знання у різних правових ситуаціях, виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки щодо наявності чи відсутності зокрема факторів адміністративного правопорушення (ПРН 21);

У результаті вивчення навчальної дисципліни у студентів мають бути сформовані такі компетенції:

загальні компетенції:

- здатність застосовувати знання адміністративного процесу у практичних ситуаціях (ЗК2);
- знання та розуміння предметної області адміністративного процесу та розуміння професійної діяльності (ЗК3);
- здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово (ЗК4);
- здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями (ЗК7);
- здатність працювати в команді (ЗК9);
- здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів) (ЗК10);

– здатність реалізувати свої права і обов’язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні (ЗК11);

спеціальні компетенції:

- здатність застосовувати знання з основ права, адміністративного судочинства, знання і розуміння структури правничої професії та її ролі у суспільстві (СК1);
- знання і розуміння ретроспективи формування інституту адміністративного судочинства (СК2);
- повага до честі і гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння їх правової природи (СК3);
- знання і розуміння міжнародних стандартів прав людини, положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практики Європейського суду з прав людини (СК4);
- здатність аналізувати правові проблеми, формувати та обґрунтовувати правові позиції (СК12);
- здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності (СК13);
- здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення (СК16).

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Тема 1. Адміністративний процес, як складова галузь правової України

Поняття адміністративного процесу України. Норми адміністративного процесу. Адміністративно-процесуальні правовідносини. Сутність адміністративного процесу та його зміст. Докази в адміністративному процесі. Процесуальні строки. Заходи процесуального примусу в адміністративному процесі.

Тема 2. Основні категорії адміністративного судочинства

Завдання адміністративного судочинства. Критерії оцінювання рішень, дій чи бездіяльності суб’єктів публічного адміністрування. Джерела права (матеріального та процесуального), які застосовує адміністративний суд. Принципи адміністративного судочинства. Форми адміністративного судочинства (загальне і спрощене), відмінності між ними.

Тема 3. Визначення компетентного суду. Адміністративна юрисдикція

Визначення компетентного суду. Адміністративна юрисдикція. Публічно-правові спори, що належать до адміністративної юрисдикції. Правила предметної, інстанційної та територіальної юрисдикції, наслідки їх недотримання (порушення). Склад суду. Відводи. Учасники судового процесу (учасники справи, представники, інші учасники судового процесу). Адміністративна правоздатність і дієздатність. Докази і доказування. Засоби доказування. Предмет доказування.

Тема 4. Звернення до адміністративного суду

Право на звернення з адміністративним позовом. Строк звернення з адміністративним позовом. Зміст і оформлення позовної заяви. Способи судового захисту.

Змістовий модуль 2.

Тема 5. Провадження в суді першої інстанції

Забезпечення адміністративного позову. Постановлення судом ухвали про прийняття позовної заяви до розгляду та відкриття провадження у справі. Відзив. Відповідь на відзив. Заперечення. Пояснення третьої особи щодо позову або відзиву. Зустрічний позов в адміністративному судочинстві. Урегулювання спору за участі судді. Відмова відповідача від позову, примирення. Розгляд справи по суті як стадія судового провадження. Особливості розгляду типових та зразкових справ.

Тема 6. Перегляд судових рішень: апеляційне й касаційне провадження.

Апеляційне провадження. Касаційний перегляд судових рішень (касаційне провадження). Особливості письмового провадження.

Тема 7. Перегляд за нововиявленими або виключними обставинами.

Перегляд судових рішень за нововиявленими або виключними обставинами. Перегляд судових рішень на підставі рішень ЄСПЛ.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1.												
Тема 1. Адміністративний процес, як складова галузь правової України	10	2	4			7	7	1	1			5
Тема 2. Основні категорії адміністративного судочинства	10	2	4			7	7	1	1			5
Тема 3. Визначення компетентного суду. Адміністративна юрисдикція	13	2	4			7	7	1	1			5
Тема 4. Звернення до адміністративного суду	10	2	4			7	6	1	1			5
Разом за змістовим модулем 1	43	8	16			28	32	4	4			20
Змістовий модуль 2.												
Тема 5. Провадження в суді першої інстанції антикорупційної політики	13	2	5			7	6	1	1			4
Тема 6. Перегляд судових рішень: апеляційне й касаційне провадження	13	2	5			7	7	1	1			6

Тема 7. Перегляд за нововиявленими або виключними обставинами	12	3	4			6	4		2			4
Разом за змістовим модулем 2	62	7	14			32	40	2	4			38
Усього годин	120	14	30			75	72	6	8			58

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Адміністративний процес, як складова галузь правової України	4
2	Основні категорії адміністративного судочинства	4
3	Визначення компетентного суду. Адміністративна юрисдикція	4
4	Звернення до адміністративного суду	4
5	Провадження в суді першої інстанції антикорупційної політики	4
6	Перегляд судових рішень: апеляційне й касаційне провадження	4
7	Перегляд за нововиявленими або виключними обставинами	4

5. Контрольні питання, комплекти тестів для визначення рівня засвоєння знань студентами

1. Поняття адміністративного процесу України.
2. Норми адміністративного процесу.
3. Адміністративно-процесуальні правовідносини.
4. Сутність адміністративного процесу та його зміст.
5. Докази в адміністративному процесі.
6. Процесуальні строки.
7. Заходи процесуального примусу в адміністративному процесі.
8. Завдання адміністративного судочинства.
9. Критерії оцінювання рішень, дій чи бездіяльності суб'єктів публічного адміністрування.
10. Джерела права (матеріального та процесуального), які застосовує адміністративний суд.
11. Принципи адміністративного судочинства.
12. Форми адміністративного судочинства (загальне і спрощене), відмінності між ними.
13. Визначення компетентного суду.
14. Адміністративна юрисдикція.
15. Публічно-правові спори, що належать до адміністративної юрисдикції.
16. Правила предметної, інстанційної та територіальної юрисдикції, наслідки їх недотримання (порушення).
17. Склад суду.
18. Відводи.
19. Учасники судового процесу (учасники справи, представники, інші учасники судового процесу).
20. Адміністративна правоздатність і дієздатність.
21. Докази і доказування.
22. Засоби доказування.
23. Предмет доказування.
24. Право на звернення з адміністративним позовом.
25. Строк звернення з адміністративним позовом.
26. Зміст і оформлення позовної заяви.
27. Способи судового захисту.
28. Забезпечення адміністративного позову.
29. Постановлення судом ухвали про прийняття позовної заяви до розгляду та відкриття провадження у справі.
30. Відзив.
31. Відповідь на відзив.
32. Заперечення.
33. Пояснення третьої особи щодо позову або відзиву.
34. Зустрічний позов в адміністративному судочинстві.
35. Урегулювання спору за участі судді.
36. Відмова відповідача від позову, примирення.
37. Розгляд справи по суті як стадія судового провадження.
38. Особливості розгляду типових та зразкових справ.
39. Апеляційне провадження.
40. Касаційний перегляд судових рішень (касаційне провадження).
41. Особливості письмового провадження.

42. Перегляд судових рішень за нововиявленими або виключними обставинами.

43. Перегляд судових рішень на підставі рішень ЄСПЛ.

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПОТОЧНОГО КОНТРОЛЮ

1. Вставте пропущене слово

Право на позов – це теоретично-правова категорія утворена, по-перше, із права _____ судового захисту порушених чи оспорюваних прав, свобод й інтересів та із права на пред’явлення позову.

2. Будь-які фактичні дані, на підставі яких суд встановлює наявність або відсутність обставин, що обґрунтовують вимоги і заперечення осіб, які беруть участь у справі, та інші обставини, що мають значення для правильного вирішення справи

(у бланку відповідей впишіть вірну відповідь)

3. Якому із термінів відповідають наведені пояснення

А. Правоздатність	1. Неоднорідне поняття, категорія права, утворена із сукупності правоздатності, дієздатності та деліктоздатності. 2. Закріплений чинним законодавством комплекс прав та обов’язків суб’єкта права, здатність мати права та обов’язки.
В. Правосуб’єктність	

4. Якому із понять відповідає наведена структура тексту

А. Постанова	1. Письмове рішення суду будь-якої інстанції в адміністративній справі, в якому вирішуються вимоги адміністративного позову. 2. Письмове або усне рішення суду будь-якої інстанції в адміністративній справі, яким вирішуються питання, пов’язані з процедурою розгляду адміністративної справи та інші процесуальні питання.
В. Ухвала	

5. Судом, який переглядає судові рішення за винятковими обставинами, є:

1	Колегія Вищого адміністративного суду
2	Конституційний суд України
3	Верховний Суд України

6 Якому із понять відповідають наведені пояснення

1. Допустимість доказів	А. Докази мають бути достовірними.
2. Достовірність доказів	В. Докази мають бути одержані без порушення закону.
3. Достатність доказів	С. Взаємозв’язок сукупності доказів, яка дозволяє суду достовірний висновок про існування факту на підтвердження якого вони зібрані

7. Юридична категорія, на пізнання якої спрямовано всю доказову діяльність суду і осіб, які беруть участь у справі.

(у бланку відповідей впишіть вірну відповідь одним словом)

8. Як називається перша обов'язкова стадія адміністративного процесу?

(у бланку відповідей впишіть вірну відповідь одним словом)

9. Якому із термінів відповідають наведені пояснення

А. Вказують на наявність фактичних обставин публічно-правового спору, які мають значення для правильного вирішення по суті	1. Прямі докази 2. Непрямі докази
В. Вказують на фрагментарні факти, які до предмету доказування не входять.	

10. Якому із термінів відповідають наведені пояснення

1. Підстава позову	А. Матеріально-правова вимога позивача до відповідача, те на що спрямований адміністративний позов.
2. Предмет позову	В. Вказаний у адміністративному позові конкретний спосіб судового захисту прав, свобод та інтересів особи, за здійсненням якого до адміністративного суду власне і звертається позивач.
3. Зміст позову	С. Фактичні та юридичні обставини публічно-правового спору, які обґрунтовують, підтверджують необхідність, доцільність та можливість подання позову.

11. Вставте пропущене слово

Процесуальне правонаступництво – це обумовлена вибуттям або заміною сторони процедура її _____ особою- правонаступником, яка може успадкувати права або обов'язки вибулої чисторони;

12. Вставте пропущене слово

Треті особи — це учасники адміністративного процесу, які вступають чи залучаються до цього процесу у _____, до його завершення, з метою реалізації власних специфічних інтересів, _____ повністю або частково відмінних від інтересів сторін;

13 Якому із термінів відповідають наведені пояснення

1. Фізична особа	А. Людина як учасник суспільних відносин, наділена певним обсягом правоздатності.
2. Юридична особа	В. Організація, створення і зареєстрована у встановленому порядку, яка наділена цивільною правоздатністю і дієздатністю.

14 Якому із термінів відповідають наведені пояснення

1. Предмет доказування	А. Те, на що спрямована доказова діяльність
------------------------	---

	суду та учасників публічно-правового спору.
2. Предмет позову	В. Те, на що спрямований адміністративний позов, те з приводу чого подається позов.

15. Як називається урегульована чинним законодавством сплата грошових коштів за рахунок сторін або держави, пов'язана із необхідністю розгляду та вирішення адміністративним судом публічно-правового спору?

(у бланку відповідей впишіть вірну відповідь)

16. Як називаються встановлені законом або судом строки, у межах яких вчиняються процесуальні дії?

(у бланку відповідей впишіть вірну відповідь)

17. Як називають правову категорію, яка відмежовує публічно-правові спори, що мають розглядатись і вирішуватись адміністративними судами від спорів, які віднесені до компетенцію інших судових органів?

(у бланку відповідей впишіть вірну відповідь)

18. Сторони та інші особи, які беруть участь у справі, мають право оскаржити в касаційному порядку судові рішення:

1	У разі пропущення зацікавленою особою строку подання апеляційної скарги
2	Суду першої інстанції після їх перегляду в апеляційному порядку
3	Постанови у справах щодо оскарження рішень, дій або бездіяльності виборчих комісій, комісій з референдуму, членів цих комісій

19. Визначте до яких груп належать наведені листи

А. Позивач	1. Особа, на захист прав, свобод та інтересів якої подано адміністративний позов до адміністративного суду, а також суб'єкт владних повноважень, на виконання повноважень якого подано позовну заяву. 2. Суб'єкт владних повноважень, а у випадках, передбачених законом, й інші особи, до яких звернена вимога позивача.
В. Відповідач	

20. Вставте пропущене слово

Право _____ на позов – закріплена нормами матеріального права гарантована можливість

конкретного _____ адміністративно-правових відносин вимагати в адміністративного

суду здійснення відповідного способу захисту оспорюваних, порушених чи невизнаних прав, свобод та інтересів.

6. Методи навчання

В навчальному процесі можуть використовуватися такі методи навчання як словесні (розповідь-пояснення, бесіда, лекція), наочні (ілюстрація, демонстрація) та практичні (досліди, вправи, лабораторні роботи, реферати тощо); в аспекті логічності, мислення – пояснювально-ілюстративні, репродуктивні, проблемного викладу, частково-пошукові та дослідницькі; в аспекті керування навчанням – навчальна робота під керівництвом викладача, самостійна робота. Крім традиційних, у практиці педагогіки вищої школи можуть застосовуватися нетрадиційні методи. Серед них певної уваги заслуговують так звані "активні" методи навчання (диспут, дискусія, мозкова атака, аналіз конкретних ситуацій, рольові та ділові ігри).

7. Форми контролю

За кредитно-модульної системи навчання застосовуються такі основні види контролю знань:

- поточний контроль – систематично на заняттях впродовж семестру у формах: усне опитування, письмові експрес-контрольні роботи тощо;
- модульний контроль – двічі на семестр у формі тестів, письмових контрольних завдань;
- підсумковий контроль – у кінці семестру після вивчення навчальної дисципліни у формах заліку чи екзамену.

8. Розподіл балів, які отримують студенти

Оцінювання знань студента відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України» (наказ про уведення в дію від 27.12.2019 р. № 1371)

Рейтинг студента, бали	Оцінка національна за результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	Відмінно	Зараховано
74-89	Добре	
60-73	Задовільно	
0-59	Незадовільно	Не зараховано

Для визначення рейтингу студента (слухача) із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу студента (слухача) з навчальної роботи $R_{\text{нр}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{нр}} + R_{\text{ат}}$.

9. Методичне забезпечення

1. Гончарук Л.Ю. Навчально-методичний комплекс дисципліни «Адміністративний процес» для студентів юридичного факультету Л.Ю. Гончарук / Київ: – 2018. – 29 с.

10. Рекомендована література

1. Авер'янов В. Б. Процесуальний аспект адміністративного права: особливості тлумачення // Державне управління: проблеми адміністративно-правової теорії та практики / За заг. ред. В. Б. Авер'янова. — К.: Факт, 2003. — С. 39—43.
2. Авер'янов В. Становлення нової доктрини українського адміністративного права // Юридичний вісник України. — 2007. — № 28. — 14—20 лип. — С. 1, 5.
3. Адміністративна відповідальність: 36. законодавства України про адміністративну відповідальність / Упоряд.: Е. Ф. Демський, В. І. Махно. — К.: Магістр-XXI сторіччя, 2005. 400 с.
4. Адміністративне процесуальне право України: навч. посіб. / Е.Ф. Демський. — К.: Юрінком Інтер, 2008. — 496 с.
5. Адміністративна процедура та адміністративні послуги: Зарубіжний опит і пропозиції для України / Автор-упорядник В. П. Тимошук. — К.: Факт 2003. — 496 с.
6. Адміністративна юстиція: Європейський досвід і пропозиції для України / Автор-упорядник І. Б. Коліушко, Р. О. Куйбіда. — К.: Факт 2003. — 536 с.
7. Адміністративне право України. Академічний курс: Підручник: У 2 т. — Т. 1. Загальна частина / Ред. кол. В. Б. Авер'янов (голова). — К.: Юридична думка, 2004. — 584 с.
8. Адміністративне право України. Академічний курс: Підручник: У 2 т. — Т. 2. Особлива частина / Ред. колегія: В. Б. Авер'янов (голова) та ін. — К.: Юридична думка, 2005. — 624 с.
9. Адміністративне право України: Підручник / Ю. П. Битяк, В. М. Гаращук, О. В. Дьяченко та ін.; За ред. Ю. П. Битяка. — К.: Юрінком Інтер, 2005. — 544 с.
10. Бандурка О. М., Тищенко М. М. Адміністративний процес: Підручник для вищих навч. закладів. — Рос. мовою. — К.: Літера ЛТД, 2001. — 336 с.
11. Бахрах Д. Н., Ренов Є. Н. Производство по делам об административных правонарушениях: (Пособие для слушателей народных университетов). М.: Знание, 1989. 96 с.
12. Бачун О., Головань О. Повернення до питання компетенції адміністративних судів // Юридичний вісник України. — 2007. — 9—15 червня.
13. Берлач А. І. Адміністративне право України: Нвч. посібник для дист. навч. — К.: Ун-т “Україна”, 2005. — 472 с.
14. Бородін І. Л. Адміністративна юрисдикція: Монографія. — К.: Істина, 2007. — 160 с.
15. Виконавче провадження: законодавство та судова практика // Бюлетень законодавства та юридичної практики України. — 2003. — № 9. — 448 с.
16. Гіжевський В. Демський Е. Про систему адміністративного права // Юридична Україна. — 2004. — № 4. — С. 9—11.
17. Голосніченко І. П., Стахурськаий М. Ф. Адміністративний процес: Навч. посібник / За заг. ред. І. П. Голосніченка. — К.: ГАН, 2003. — 256 с.
18. Голосніченко І., Стахурський М., Золотарьова Н. Попереднє адміністративне розслідування як стадія провадження в справах про адміністративні проступки // Право України. — 2002. — № 2 — С. 26—30.
19. Демський Е. Адміністративний процес як окрема галузь права. Віче. 2006. № 7-8. С. 40—42.
20. Демський Е. Ф. Вступна лекція: адміністративний процес як окрема галузь права в правовій системі України // Кодекс адміністративного судочинства України. — К.: Магістр-XXI сторіччя, 2006. — С. 3—11.
21. Демський Е. Ф. До питання про адміністративну відповідальність юридичних осіб // Юридичний вісник України. — 2002. — № 33—34.

22. Демський Е. Ф., Ковальський В. С., Демський С. Е. До питання про відповідальність юридичних осіб // Вісник господарського судочинства. — 2002. — № 4. — С. 168—176.
23. Коліушко І. Б., Авер'янов В. Б., Тимошук В. П., Куйбіда Р. О., Голосніченко І. П. Адміністративна реформа для людини (науково-практичний нарис). — К.: Факт, 2001. — 72 с.
24. Колпаков В. К. Адміністративно-деліктний правовий феномен: Монографія. — К.: Юрінком Інтер, 2004. — 528 с.
25. Колпаков В. К., Кузьменко О. В. Адміністративне право України: Підручник. — К.: Юрінком Інтер, 2003. — 544 с.
26. Комзюк А. Т., Бевзенко В. М., Мельник Р. С. Адміністративний процес України: Навч. посібник. — К.: Прецедент, 2007. — 531 с.
27. Кузьменко О. В. Теоретичні засади адміністративного процесу: Монографія. — К.: Атіка, 2005. — 352 с.
28. Кузьменко О. В., Гуржій Т. О. Адміністративно-процесуальне право України: Підручник / За ред. О. В. Кузьменко. — К.: Атіка, 2007. — 466 с.
29. Лунев А. Е. Вопросы административного процесса // Правоведение. — 1992. — №2. — С. 43.
30. Ляш А. О. Докази і доказування у кримінальному судочинстві: Навч. посібник / А. М. Ляш, С. М. Стахівський; За наук. ред. Ю. М. Грошевого. — К.: Університет “Україна”, 2006. — 185 с.
31. Методичні вказівки про порядок притягнення до адміністративної відповідальності порушників законодавства у сфері захисту рослин: Затверджені наказом Міністерства аграрної політики України від 6 вересня 2000 р. № 170.
32. Молдован В. Питання компетенції адміністративних судів першої інстанції // Юридичний вісник України. — 2007. — 12—18 травня.
33. Організація судової влади в Україні: Перший аналіз нормат. змісту Закону України “Про судоустрій України” / А. О. Селіванов, Є. В. Фесенко, Н. С. Рудюк та ін.; За наук. ред. А. О. Селіванова. — К.: Юрінком Інтер, 2002. — 112 с.
34. Основи адміністративного судочинства в Україні: Навч. посібник для юридичних факультетів та юридичних клінік / За заг. ред. Н. В. Александрової, Р. О. Куйбіди. — К.: Конус-Ю, 2006. — 256 с.
35. Посібник для органів місцевого самоврядування щодо застосування Кодексу адміністративного судочинства України // В. В. Кравченко, О. Ю. Янчук, Е. Ф. Демський. — К., 2006. — 93 с.
36. Селіванов А. О. Адміністративний процес в Україні: реальність і перспективи розвитку правових доктрин. — К.: Видавничий Дім «Ін Юре», 2000. — 67 с.
37. Сорокин В. Д. Административный процесс и административно-процессуальное право. — СПб.: Изд-во Юрид. ин-та, 2002. — 474 с.
38. Стариков Ю. Н. Административная юстиция. Теория, история, перспективы. — М.: НОРМА, 2001. — 304 с.
39. Стахурський М. Ф. Адміністративно-процесуальне законодавство потребує оновлення // Право України. — 2001. — № 60. — С. 49—51.
40. Стефанюк В. С. Судовий адміністративний процес: Монографія. — Харків: Консум, 2003. — 464 с.
41. Судова практика Вищого адміністративного суду України // Бюлетень законодавства і юридичної практики України. — 2006. — № 12. — 416 с.
42. Тимошук В. П. Адміністративні процедури за участю громадян // Державне управління: проблеми адміністративної теорії та практики / За заг. ред. В. Б. Авер'янова. — К.: Факт, 2003. — С. 195—211.
43. Тихомиров Ю. А. О концепции развития административного права и процесса // Государство и право. — 1998. — № 1. — С. 3—18. (13).
44. Хазанов С. Д. Административные процедуры: определение и систематизация // Рос.

юрид. журнал. 2003. № 1. С. 59-65.

45. Шишкін В. Завдання адміністративного судочинства // Право України. 2005. № 11. С. 11—14.

Допоміжна

1. Кодекс адміністративного судочинства України: Науково-практичний коментар; За ред. С. В. Ківалова, О. І. Харитонової / С. В. Ківалов О. І. Харитонova, О. М. Пасенюк, М. Р. Аракелян та ін. — Харків: Одиссей, 2005. — 552 с.

2. Кодекс Украины об административных правонарушениях: Научно-практический комментарий. — Харьков: Одиссей, 2000. — 1008 с.

11. Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Верховної Ради України - <http://zakon.rada.gov.ua>